

วารสารธรรมเพื่อชีวิต Journal of Dhamma for Life

(Peer-reviewed & Open Access Journal)

ปีที่ 27 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2564)
VOLUME 27 NO. 3 (JULY-SEPTEMBER 2021)

มูลนิธิพุทธศาสนศึกษา
วัดบูรณศิริมัตถาราม

ธรรมะเปลี่ยนชีวิต

ทำความดี
ละเว้นความชั่ว
ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

สารจากบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้ เป็นปีที่ 27 ฉบับที่ 3 ของการดำเนินงานวารสารธรรมเพื่อชีวิต ซึ่งวารสารได้ดำเนินการรับใช้สังคมด้วยการเผยแผ่คำสอนทางพระพุทธศาสนา และส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิจัย และวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษาตลอดจนบุคคลภายนอกที่สนใจ ได้มีโอกาสนำผลงานวิชาการและงานวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อีกทั้งแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องได้แก่ พระพุทธศาสนา ปรัชญา ศิลปะ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การจัดการบริหารธุรกิจ พัฒนาสังคมและการศึกษา และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานด้านวิชาการ ประสบการณ์และเป็นแหล่งอ้างอิงในการเผยแพร่บทความของนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ขอขอบคุณสมาชิกทุกท่านที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของวารสารธรรมเพื่อชีวิต เป็นอย่างดีทั้งผู้แต่งที่ส่งบทความงานวิจัยและงานวิชาการเข้ามาเพื่อเผยแพร่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาสละเวลาในการประเมินบทความงานวิจัยและงานวิชาการ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพของงานให้ดียิ่งขึ้น ทั้งหมดนี้มีส่วนเป็นอย่างมากในการพัฒนาผลงานวิชาการและช่วยให้ผลงานได้รับการเผยแพร่อย่างมีคุณภาพทางวิชาการ ต่อไป

พระสุทธิสารเมธี, ผศ.ดร.

บรรณาธิการบริหาร

วัตถุประสงค์ของวารสาร (Aims of the Journal)

วารสารธรรมเพื่อชีวิตเป็นวารสารวิชาการมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อเผยแพร่สาระธรรมของมูลนิธิพุทธศาสนศึกษา 2. เพื่อพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพทางด้านวิชาการและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) 3. เพื่อเป็นวารสารที่ได้มาตรฐานสำหรับตีพิมพ์ผลงานของสมาชิกมูลนิธิและบุคคลทั่วไป

ขอบเขตเนื้อหาการตีพิมพ์ (Scope of the Journal)

ขอบเขตเนื้อหาที่วารสารเปิดรับ ได้แก่ 1) ด้านพระพุทธศาสนา 2) ด้านปรัชญา ภาษา ศิลปวัฒนธรรม 3) ด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ 4) ด้านเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ 5) ด้านศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ รวมถึงสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รูปแบบการการตีพิมพ์ (Process of Publication)

กองบรรณาธิการให้ความสำคัญต่อกระบวนการจัดทำวารสาร ตั้งแต่การคัดเลือกบทความ การประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีอย่างน้อยบทความละ 3 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ โดยเป็นการประเมินในรูปแบบการปกปิดชื่อผู้ประเมินและผู้เขียน (Double-blind Peer Review) และบทความต้นฉบับต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากกองบรรณาธิการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น

ภาษาที่รับตีพิมพ์ (Languages)

ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

การกำหนดตีพิมพ์ (Publication Frequency)

กำหนดเผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ (ราย 3 เดือน)

ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

พระสุทธิสารเมธี, ผศ.ดร. มุลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบวรณศิริมัตยาราม

กองบรรณาธิการ

พระมหาจักรพล อาจารย์สุโก, ดร.	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาสุทธิชัย มนต์ชัย, ดร.	มุลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบวรณศิริมัตยาราม
พระมหาวิรัชชัย วีระชัย	มุลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบวรณศิริมัตยาราม
ผศ. ดร.สมบุรณ์ วัฒนะ	วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ. ดร.สุณี เวชประสิทธิ์	คณะพยาบาลศาสตร์และการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
ผศ. ดร.ฉัตรวิญญู องค์กรสิงห์	วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
ผศ.จรงค์ ศุภกิจเจริญ	มุลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบวรณศิริมัตยาราม
อ. ดร.เพ็ญศรี บางบอน	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยชินวัตร
อ. ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อ. ดร.สุรัชย์ พุดชู	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.สุประภา ศรีทอง	มุลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบวรณศิริมัตยาราม

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระมหาจักรพล อาจารย์สุโก, ดร. คณะศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ฝ่ายกฎหมาย

นายเกริกชัย สัมเขียวหวาน มุลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบวรณศิริมัตยาราม

ฝ่ายออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

พระมหาจักรพล อาจารย์สุโก, ดร.	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาวิรัชชัย วีระชัย	มุลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบวรณศิริมัตยาราม
อ. ดร.สุรัชย์ พุดชู	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สารบัญ (Content)

สารจากบรรณาธิการ

a

สารบัญ

d

บทความวิจัย

1. ■ Role of Buddhist Missionary: The Case of Anagarika
Dharmapala's Dharmaduta (1864-1933)
Ven. Tran Duc Nguyen 1-16

บทความวิชาการ

2. ■ Exposition on Hiri and Ottappa's Advantages
Ven. Suman Raja Bajracharya 17-23
3. ■ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
พระสุทิน อตฺถโกสโล และ ปาริณันท์ ปรางทิพย์อำไพ 24-37
- Philosophy of Sufficiency Economy
Phra Suthin Atthakosolo and Parinun Pangthipampai

Role of Buddhist Missionary: The Case of Anagarika Dharmapala's Dharmaduta (1864-1933)

Ven. Tran Duc Nguyen*

Gautam Buddha University, U.P., India

Received: 05/04/2021

Revised: 28/06/2021

Accepted: 05/09/2021

Corresponding Author Email: Tran.Duc@gmail.com*

Cite: Nguyen, T. D. (2021). Role of Buddhist Missionary: The Case of Anagarika
Dharmapala's Dharmaduta (1864-1933). *Journal of Dhamma for Life*, 27(2), 1-16.

Abstract

The research article was objectives to study on three dimensions of knowledge of (1) the background of Buddhist missionary, (2) bibliography of Anagarika Dharmapala, (3) role of Buddhist missionary through the case of Anagarika Dharmapala. The study is the qualitative research use the content analysis method and procedures followed qualitative research methodology by working on the condition of qualitative methods and procedures that is effective in identifying intangible factors such as role, phenomena, text analysis methods as this method uses researchers to analyze the role of Buddhist missionary. Background of Buddhist missionary found the starting in time of Buddha after he got enlightenment his and five of ascetics go various path lead to spent Dhamma as well as possible Buddhism arose in the eastern part of Ancient India, in and around the ancient Kingdom of Magadha. Although the time of Buddhist missionary rising up to the 3rd century BCE, furthermore Ashoka the Great, the Mauryan Indian emperor. The study on biography of Anagarika Dharmapala the study goes beyond his life and work lead to find out the role of Buddhist missionary play on the society emphasizes the previous India and Si Lanka Historical that is focus on historical and background related the active and movements of Buddhist missionary.

Keywords: Buddhist Missionary; Anagarika Dharmapala

1. Introduction

Buddhist missionary is act as the new words found in the civilization eras to be root word of western quite the Pali taken a word of “Dharmaduta” as original of Buddhist monks who go to foreign land for propagation the Buddha teaching. In the millennium century Buddhist traditions have not only increasingly forged links among themselves in Asia but also emerged from Asia to the Western, being carried by emigrants, picked up by travelers, migrants and taught by Buddhist missionaries to new land and new ones especially in the Western and pan of America immersed a lot of Buddhist monastery and new Buddhists convert in to Buddhism, now Western Buddhists are becoming influential propagators of the faith, in the West at least.

In the globalization of Buddhist world have one who works on massager derived Buddha massages spend to worldwide from the origin central main land of India to east and west. The background of Buddhist missionary taken to study as a mean area in the second chapter of this study

Emphasize of Theravadin from Sri Lanka are examples of transnational and cross-cultural movements resulting from and shaped by globalization but also making use of it. In the twentieth century, Buddhist traditions have not only increasingly forged links among themselves in Asia, they have also emerged from Asia, being carried by emigrants, picked up by travelers, and taught by Buddhist missionaries to new peoples of the Western and non-Western world.

Although, the study in this dissertation dealing specifically with the Great Buddhist missionaries who changed the world of Buddhism. In the previous history of Sri Lanka found the name **Anagarika Dharmapala** in the Theravada tradition based on Pali texts. Buddhist missionary role and move on to a discussion of the cases presented in Anagarika Dharmapala showed on the study.

2. Research Problems Statement

Unobvious of Buddhist Missionary in the society lead to study and clarify of doubt in the acts of Buddhist missionary so on this study taken the greatest Buddhist missionary to be a case study for discussion and field out the role of Buddhist missionary make it clear for all not only myself. There taken study under the title is “Role of Buddhist Missionary: The Case of Anagarika Dharmapala’s Dharmaduta (1864-1933)”.

3. Research Questions

The research questions used in the study are:

- 3.1 What is the Background of Buddhist Missionary?
- 3.2 What is bibliography of Anagarika Dharmapala?
- 3.3 What is role of Buddhist missionary through the case of Anagarika Dharmapala?

These questions were encouragement the study of Role of Buddhist Missionary: the Case of Anagarika Dharmapala’s Dharmaduta (1864 – 1933).

4. Research Objectives

The research objectives are direction to go through the gold of study quit representing as a path guide of the research so the study mentions three of objectives are;

- 4.1 To study Background of Buddhist Missionary.
- 4.2 To study biography of Anagarika Dharmapala.
- 4.3 To analyze role of Buddhist Missionary through the case of Anagarika Dharmapala

5. Research Methodologies

The study is the qualitative research use the content analysis method and procedures followed qualitative research methodology by working on the condition of qualitative methods and procedures that is effective in identifying intangible factors such as role, phenomena, text analysis methods as this method uses researchers to analyze the role of Buddhist missionary.

The study go to history and background of Buddhist Missionary and area's study go beyond the biography of Anagarika Dharmapala, history of Buddhism in Si Lanka, Asian Buddhist, some aspects of Buddhist data but also have be useful in the study of non-Buddhist such mission and missionary efforts and pointing out relevance to this study.

The aim of content analysis is to identify what is role of Buddhist missionary so that is the base data taken to analysis of characteristics of the content being researched and present it in a simplified manner and method so that it can be easily understood by describe procedure. I will study in the frame of objectives. By the ways of classifying documents are primary, secondary and tertiary documents. I must be according of objective in the productions of this data. Libraries are sites for such collections of tertiary sources. Internet search engines can also be added such as public and private documents, solicited and unsolicited documents and also some sources will be useful to study.

6. Research Hypothesis

This study will include the following assumptions advanced results after study on the question is “what is the useful, I will get from the study?” Assumptions are things that are accepted as true, or at last plausible, there wholesome for researchers and peers who will read my dissertation are;

6.1 To improve knowledge and obvious in Background of Buddhist Missionary.

6.2 To understand biography of Anagarika Dharmapala.

6.3 To have new knowhow and get well the result of analysis of role of Buddhist Missionary through the case of Anagarika Dharmapala.

7. Literature Review

7.1 Origin of Buddhist Missionary

When Gautama passed away around 483 B.C., his followers began to organize a religious movement. Buddha's teachings became the foundation for what would develop into Buddhism. The Early Buddhist Texts contain no continuous life of the Buddha; only later after 200 BCE were various "biographies" with much mythological embellishment written. All texts agree however that Gautama renounced the householder life and lived as a Sramana or ascetic for some time studying under various teachers, before attaining nirvana (extinguishment) and Bodhi (awakening) through meditation.

The history of Buddhism is also characterized by the development of numerous movements, schisms, and schools, the Theravāda, Mahāyāna and Vajrayāna traditions, with contrasting periods of expansion and retreat. After the death of the Buddha, the Buddhist Sangha (monastic community) remained centered on the Ganges valley, spreading gradually from its ancient heartland. The canonical sources record various councils, where the monastic Sangha recited and organized the orally transmitted collections of the Buddha's teachings and settled certain disciplinary problems within the community. Modern scholarship has questioned the accuracy and historicity of these traditional accounts.

7.2 Historical of Aśoka and Buddhist Missionary

Theravadin sources state that Aśoka convened the third Buddhist council around 250 BC at Pataliputra (today's Patna) with the elder Moggaliputtatissa. The objective of the council was to purify the Saṅgha, particularly from non-Buddhist ascetics who had been attracted by the royal patronage. Following the council, Buddhist missionaries were dispatched throughout the known world.

Over the next few centuries, Buddhism began to spread beyond India. The thoughts and philosophies of Buddhists became diverse, with some followers interpreting

ideas differently than others. In the sixth century, the Huns invaded India and destroyed hundreds of Buddhist monasteries, but the intruders were eventually driven out of the country. Islam began to spread quickly in the region during the middle Ages, forcing Buddhism into the background. According to the Mahavamsa (XII, 1st paragraph), in the 17th year of his reign, at the end of the Third Buddhist Council, Ashoka sent Buddhist missionaries to nine parts of the world (eight parts of Southern Asia, and the "country of the Yonas (Greeks)") to propagate Buddhism.

Ashoka and Monk Moggaliputta-Tissa at the Third Buddhist Council. Nava Jetavana, Shravasti. Ashoka also invited Buddhists and non-Buddhists for religious conferences. He inspired the Buddhist monks to compose the sacred religious texts, and also gave all types of help to that end. Ashoka also helped to develop viharas (intellectual hubs) such as Nalanda and Taxila. Ashoka helped to construct Sanchi and Mahabodhi Temple. Ashoka also gave donations to non-Buddhists. As his reign continued his even-handedness was replaced with special inclination towards Buddhism. Ashoka helped and respected both Shramanas (Buddhist monks) and Brahmins (Vedic monks). Ashoka also helped to organise the Third Buddhist council (c. 250 BCE) at Pataliputra (today's Patna), conducted by the monk Moggaliputta-Tissa.

7.3 The Definition of Missionary Religions and Missionary Methods

Walters pointed out that by about the 1840s Buddhism was being called a "missionary religion" in Anglo-American discourse, and the "first systematic attempt to use 'mission' as a comparative category was made by Max Muller in 1873" (99, 105) of the eight "great world religions", Muller classed Buddhism, Christianity, and Islam as "missionary religions", in contrast to the "non-missionary religions" of Judaism, Brahmanism, and Zoroastrianism (Muller did not include Confucianism or Taoism in either of these typologies; 100, 105). Walters identified three phases of thinking with regard to "mission" and "missionaries", although with the emergence of each, older models by no

means disappeared. In the nineteenth century, the ideal missionary would have four attributes.

8. Result

The study on biography of Anagarika Dharmapala the study goes beyond his life and work lead to find out the role of Buddhist missionary play on the society emphasizes the previous India and Si Lanka Historical that is focus on historical and background related the active and movements of Buddhist missionary. Anagarika Dharmapala was born on 17 September 1864 in Matara, Ceylon to Don Carolis Hewavitharana of Hiththetiya, Matara and Mallika Dharmagunawardhana He attended Christian College, Kotte; St Benedict's College, Kotahena; S. Thomas' College, Mutwal and the Colombo Academy (Royal College). Formerly he had known as David Hewavitharne Anagarika Dharmapala. It seems that he took a vow of celibacy at the age of eight and remained faithful to it all his life. Although he wore a yellow robe, it was not of the traditional Bhikkhu. At Sarnath in 1933 he was ordained a Bhikkhu, and he died at Sarnath in December of the following year, aged 69.

Dharmapala's activity outside of Sri Lanka as a Dharmaduta (messenger of Dhamma) set the course for modern Buddhist missionizing. Although he leaves out missionaries as such, Christian evangelicals, Muslim fundamentalists, and Buddhist monks constitute a globalizing force as important as any other "moving group." Sinhala Bhikkhus are scattered across the globe, serving Buddhist communities that developed in colonial times in Malaysia and Singapore, and more recently in the United Kingdom, Canada, Australia, and the United States. In sacred sites in India such as Sarnath and Bodh Gaya, Sinhala monks await Sinhala pilgrims and other religious seekers. In places without a Sinhala community in the Netherlands, for instance, and Brazil Sinhala monks engage with local Buddhists and non-Buddhists, along with his life devoted and spent for encourages Buddhism.

Dhammaduta or Buddhist Missionary had his play on especially his found the Maha Bodhi Society, established monastery and also an institutional of Dharmaduta in the last 19th century is truly worldwide.

The analysis and finding of study the research questions lead to find out role of Buddhist missionary through the case of Anagarika Dharmapala as the following on

(1) Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of religious contribution and Buddhist leader found his personal and character fully of the leadership skill wholesome for contributed Buddhism as his done many hard works and movements base on the best personality such fearless, selflessness, flexibility, humility and as well as good communication.

(2) Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of Contributions to Sinhalese Buddhist Society, found Dharmapala was one of the primary contributors to the Buddhist revival of the 19th century that led to the creation of Buddhist institutions to match those of the missionaries (schools, the YMBA, etc.), and to the independence movement of the 20th century. This bright, beautiful island was made into a Paradise by the Aryan Sinhalese before its destruction was brought about by the barbaric vandals. Dharmapala's reasons for rejecting British imperialism were not political or economic. They were religious: above all, the Sinhala nation is the historical custodian of Buddhism. He claimed that Sinhalese women must take care and to avoid Mischling with minority races of the country.

(3) Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of Propagation Buddhism to International, found Dharmapala began an international campaign that was to last until his death in 1933.

(4) Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of World's Parliament of Religions found long his life worked relative with foreigners as well Easterners and Westerners in 1893 Col. Olcott sponsored Dharmapala to be invited by the managers of the first World's Parliament of Religions in Chicago as a speaker representing Southern Buddhism. The young monk was scheduled to give lectures both at the

Parliament and during the Theosophical Congress held at the same time. As the first Theravāda Buddhist missionary in the United States, his presence generated high expectations. That time is the ultimate time to change the Buddhist World. He showed himself as a kindness and friendliness one on the state of the Parliament.

(5) Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of the Founder of Maha Bodhi Society and several Buddhist Organizations, found the one of great established the Maha Bodhi Society on May 31, 1891. That is the one world width Buddhist Organization. During his years with the Society, Dharmapala established Upasana Centres, libraries, schools, colleges, orphanages and hospitals in India and Sri Lanka to serve the general public.

(6) Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of Lecture, found his act as a powerful lecture in the Buddhist Study emphasis in India and oversee such as America and England.

(7) Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of Bhikkhu and A Great Practicing Buddhist, found that the last visit to Ceylon was in 1931 he entered the order of Bhikkhus name Sri Devamitta Dharmapala and in January 1933 he received the higher ordination to be Upasampada Bhikkhu. Dharmapala was a Great Practicing Buddhist. He tried to follow the Buddha's teachings to the letter. Dharmapala dedicated his life for Buddha; Buddha was in his mind and thoughts always. That is the reason why he became 'Anagarika'.

(8) Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of Author, found he was influential writher in the Buddhist world his papers become usefully of Buddhist around the world more over ten great books such as *The World's Debt to Buddha*, *The Kinship between Hinduism and Buddhism*, *History of an Ancient Civilization: Ceylon under British Rule*, etc.

9. Discussion

Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of Religious Contribution and Buddhist leader

Anagarika Dharmapala name is Hevavitarna Dharmapala; his father's name is Hevavitarna Appuhami. He had home is at Colombo in Ceylon. He is a devout Buddhist family in 1864, David Hewivitarne became Anagarika Dharmapala, the leading light of the Buddhist Renaissance Movement in Sri Lanka. As a child, Dharmapala was sent to Christian missionary schools, where his education, if comprehensive by European standards, showed little respect for Buddhism. By the age of nineteen, he had mastered the rudiments of Christian theology and knew more than half the Bible by heart, knowledge he used to highlight the hypocrisy he perceived in his missionary instructors. When a mob of Sri Lankan Catholics attacked a Buddhist procession in 1883, Dharmapala left school and turned his intellectual pursuits to Buddhism instead. Soon afterwards Colonel Henry Steel Olcott and Madame Blavatsky, founders of the Theosophical Society in New York, arrived in Sri Lanka and filed suit on behalf of the Buddhists who were injured in the attack. Dharmapala, who felt that the Society's aims were identical to those of a Buddhist revival in Sri Lanka, became a member. Madame Blavatsky took the young man under her tutelage, and he remained her loyal supporter for the rest of his life, he taken name to *Dharmapala* (meaning "Guardian of the Dharma").

At the same time, he concentrated on establishing schools and hospitals in Ceylon and building temples and viharas in India. Among the most important of the temples he built was one at Sarnath, where the Buddha first taught. On returning to India via Hawaii, he met Mary E. Foster, a descendant of King Kamehameha who had emotional problems. Dharmapala consoled her using Buddhist techniques; in return, she granted him an enormous donation of over one million rupees (over \$2.7 million in 2010 dollars, but worth much more due to low labor costs in India). In 1897 he converted Miranda de Souza Canavarro who as "Sister Sanghamitta" came to establish a school in Ceylon. Dharmapala's voluminous diaries have been published, and he also wrote some memoirs.

Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of Contributions to Sinhalese Buddhist Society

Dharmapala was one of the primary contributors to the Buddhist revival of the 19th century that led to the creation of Buddhist institutions to match those of the missionaries (schools, the YMBA, etc.), and to the independence movement of the 20th century. DeVotta characterizes his rhetoric as having four main points: "(i) Praise for Buddhism and the Sinhalese culture; (ii) Blame on the British imperialists, those who worked for them including Christians; (iii) Fear that Buddhism in Sri Lanka was threatened with extinction; and (iv) Hope for a rejuvenated Sinhalese Buddhist ascendancy" (78). He illustrated the first three points in a public speech:

He once praised the normal Tamil Vadai seller for his courage and blamed the Sinhalese people who were lazy and called upon them to rise. He strongly protested against the killing of cattle and eating of beef. In short, Dharmapala's reasons for rejecting British imperialism were not political or economic. They were religious: above all, the Sinhala nation is the historical custodian of Buddhism.

One of the manifestations of the new intolerance took place in 1915 against some Ceylonese Muslims. Successful retail traders became the target of their Sinhala competitors. In 1912 Dharmapala wrote: The Muhammedans, an alien people, by shylockian methods become prosperous like Jews. The Sinhala sons of the soil, whose ancestors for 2358 years had shed rivers of blood to keep the country free of alien invaders are in the eyes of the British only vagabonds. The Alien South Indian Muhammedan come to Ceylon, sees the neglected villager, without any experience in trade and the result is that the Muhammedan thrives and the sons of the soil go to the wall.

Dharmapala believed that Sinhalese are a pure Aryan race with unmixed blood. He claimed that Sinhalese women must take care and to avoid Mischling with minority races of the country. According to Ranga Jayasuriya of newspaper Daily Mirror, Anagarika Dharmapala exploited liberal leanings of the Colonial British to espouse his border line

racism. Jayasuriya also states that Dharmapala would not have survived had it been the French, the Dutch, Belgian or any other colonizer.

In the later stages of his career, Dharmapala's vociferous anti-Christian tone is more evident. Dharmapala must be understood in the context of British colonization of Ceylon and the presence of Christian missionaries there. This work is a good example of "Protestant Buddhism," as described above.

Analysis Role of Anagarika Dharmapala in the dimension of Propagation Buddhism to International

Following the Theosophical Society Convention of 1890 in Adyar, South India, Dharmapala traveled to Japan on behalf of the Society, and later returned to India, where he was to find Bodh Gaya, the site of the Buddha's enlightenment, in a state of ruin. Resolved to restore Bodh Gaya to its former status as a Buddhist holy site, Dharmapala began an international campaign that was to last until his death in 1933.

In 1893, Dharmapala was invited to Chicago to address the World Parliament of Religions. His address, along with that of Japanese Zen master Soyen Shaku, catalyzed the first wave of interest in Buddhism among European-Americans. The following portion of Dharmapala's address is excerpted from *The Dawn of Religious Pluralism: Voices from the World's Parliament of Religions, 1893*, edited by Richard Hughes Seager (Open Court Publishing Company, 1993). Dharmapala's original spellings and usage have been preserved throughout the text.

Dharmapala is an excellent example of an Asian Buddhist modernist, and perhaps the paradigmatic example of Protestant Buddhism. He was particularly concerned with presenting Buddhism as consistent with science, especially the theory of evolution. Anagarika Dharmapala was responsible in the construction of Mulagandakuti Viharaya. Very diplomatically, he spoke to a kind hearted rich lady Mary Foster of Honolulu, USA. She donated the funds for the construction of the Mulagandakuti Vihara premises.

An indication of his commitment to a spiritual life is shown by his applying to H.P.B.'s school of discipleship, the Esoteric Section of the T.S., on January 4, 1891. He

recorded in his diary, "A new life has begun." His certificate of admission arrived on March 3, with a letter from Bertram Keightley, Blavatsky's representative of the esoteric school in India, advising him that "your progress and development will be determined by the quantity and quality of the work you do for the T.S. and the Masters and that your future status in the school will solely depend thereon." On May 8, 1891, Mme. Blavatsky died in London. Her passing was marked in his diary with the words, "My beloved teacher is no more." Dharmapala began an international campaign that was to last until his death in 1933.

10. Recommendations for Future Research

Further studies could support the knowhow of Role of Buddhist Missionary especially role Buddhist missionary toward society or relate to the knowledge of Buddhism History, Sangha, Role, and Society.

Many other aspects of the Buddhism in Thailand still wait thorough research supposed to;

- Buddhist missionary toward society in the 20th century
- Society and Movement of Buddhist missionary
- The impact of Buddhist missionary in the society

Role of Buddhist missionary as a guide for the interest one study wildly knowledge and interested to study. Because the result will take to planning and organizing approved directions of Buddhist Missionary organization and whole instructions of the Buddhism.

11. Conclusion

The study entitles “Role of Buddhist Missionary: The Case of Anagarika Dharmapala’s Dharmaduta (1864 - 1933) leads to obvious acts of Buddhist Missionary especially in the nowadays as a guide or map of new generations Buddhist monks who find out the situation of work applies to society in the present times by factors attained for propagations and encourages Buddhism in the globalization through the greatest Buddhist Missionary biography and his work represent as a messenger of the Dhamma or Dharmaduta names Anagarika Dharmapala. At the end of study the researcher have the one point to sum of remarkable features got from the study is who wish to act as Buddhist missionary must to comprise of strength efficiencies and good characteristics as well as following Anagarika Dharmapala such fulfill base on Buddha teaching of Mitreya (friendly), Usāha (diligence), Jāka (selfless), and Tama (restrain).

13. References

- Alexander Berzin, Relating to a Spiritual Teacher, Ithaca, N.Y.: Snow Lion, 2000.
- Ananda Guruge, ed., Dharmapala Lipi (Sinhala), Colombo: Government Press, 1991.
- Aryadasa Ranasinghe, “How Anagarika Dharmapala Saw Buddhagaya Viharaya in 1891,” Daily News, April 27, 1999.
- Bhadantācaniya Buddhaghosa, The Path of Purification (Visuddhimagga), trans. Bhikkhu Ñānamoli, 3d ed., Kandy, Sri Lanka: Buddhist Publication Society, 1975.
- C.A.F. Rhys Davids, Outlines of Buddhism: A Historical Sketch, London, 1938.
- Clifford Geertz, “Internal Conversion in Contemporary Bali”, in Malayan and Indonesian Studies Presented to Sir Richard Winstedt, ed. J. Bastin and R. Roolvink (Oxford: Oxford University Press, 1964.
- Chien-yu Julia Huang, “Recapturing Charisma: Emotion and Rationalization in a Globalizing Buddhist Movement from Taiwan”, Ph.D. diss., Boston University, 2001.
- C. Stuart Chandler, “Establishing a Pure Land on Earth: The Foguang Buddhist Perspective on Modernization and Globalization”. Ph.D. diss., Harvard University, 2000.

- David W. Chappell, “Buddhist Interreligious Dialogue: To Build a Global Community,” in The Sound of Liberating Truth: Buddhist-Christian Dialogues in Honor of Frederick J. Streng, ed. Sallie King and Paul Ingram, Richmond, Eng.: Curzon, 1999.
- Dharmapala learned that role from Olcott, himself an “antimissionary missionary.
- Gananath Obeyesekere and Richard Gombrich, Buddhism Transformed: Religious Change in Sri Lanka, Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1988.
- Gananath Obeyesekere, “Religious Symbolism and Political Change in Ceylon,” in Two Wheels of Dhamma, ed. Bardwell Smith, Chambersburg, Pa.: A. A. R. Monograph No. 3, 1972.
- H. L. Seneviratne, The Work of Kings: The New Buddhism in Sri Lanka, Chicago: University of Chicago Press, 1999.
- Jonathan S. Walters, “Rethinking Buddhist Missions” Ph.D. diss., University of Chicago, 1992.
- K. D. G. Wimalaratna, “The Buddhist Revival and the Maha Bodhi Society,” Daily News, June 1, 1991.
- Kitsiri Malalgoda, Buddhism in Sinhalese Society, 1750–1900 (Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1976).
- M. Carrithers, The Forest Monks of Sri Lanka (Delhi: Oxford University Press, 1983).
- Piyadassi Leaves on ‘Dhammaduta’ Mission,” Daily News, October 1, 1987.
- Piyadassi Nayaka Thera on Global Dhamma Dhuta Mission,” Daily News, November 22, 1991.
- P. T. N. H. Jiyu-Kennett, M.O.B.C., trans., “Rules for Meditation” (“Fukanzazengi” by Zen Master Dōgen), in Serene Reflection Meditation, Mt. Shasta, Calif.: Shasta Abbey, 1989.
- R. A. L. H. Gunawardana, “The People of the Lion: The Sinhala Identity and Ideology in History and Historiography,” in Sri Lanka: History and the Roots of Conflict, ed. Jonathan Spencer, London: Routledge, 1990.

Richard Gombrich and Gananath Obeyesekere, *Buddhism Transformed: Religious Change in Sri Lanka*, Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1988.

Sukumar Dutt, *Buddhist Monks and Monasteries in India*, London: George Allen and Unwin, 1962.

Walpola Rahula, *A Challenge for the Maha Sangha*, Daily News, January 2, 1988.

Wilhelm Geiger, trans., *Mahavamsa*, Colombo: Ceylon Government Press, 1960.

Exposition on Hiri and Ottappa's Advantages

Ven. Suman Raja Bajracharya*

Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Received: 12/07/2021

Revised: 05/08/2021

Accepted: 15/09/2021

Corresponding Author Email: Email: sumanjyoti@hotmail.com*

Cite: Bajracharya, S. R. (2021). Exposition on Hiri and Ottappa's Advantages. *Journal of Dhamma for Life*, 27(3), 17-23.

Abstract

The article has an objective to present the exposition on Hiri and Ottappa's advantages. The study found Hiri and Ottappa are a set of related Buddhist teachings that emphasize moral dread, fear of the consequences of wrongdoing and Hiri, an innate sense of shame over moral transgression. Because we are aware that unhealthy mental states are blemishes on our character, the feeling of shame motivates us to overcome them. Hiri and Ottappa are seen as having good, moral, and knowledgeable motivations.

Keyword: Exposition; Hiri; Ottappa

1. Introduction

The Buddhist faith did not spread beyond the boundaries of the region. The main purpose of expansion of the community gradually involved different interpretation the teaching of the Buddha. The interpretation of the word of the Buddha led to the formation of the different sects and school (Department of Religion Affairs, 1995: 44). Since King Asoka provided to send nine different places for the missionary of Buddhism, Buddhism spread around the world. Before that, Buddhism had adapted to stand around India. In the 6th century BC, India witness the origin and grown of Buddhism with subsequently begun one of the greatest international religion. India was divided into sixteen political divisions are technically known as "Solasa Mahajanapada" in the Buddhist literature

(Department of Religion Affairs, 1994a: 213). The people gradually lost their faiths in the efficient vedic ritual. The goal of human life is to attain permanent happiness and the mind of people is naturally directive to think eternal. In the Buddhist and others texts, there are non-Buddhist teachers below are given the names of these six teachers and doctrinal views they had.

1. Exposition of the Advantage of Being Applied to Moral

The teaching of the Buddha is a doctrine of liberation that provides us with the tools for cutting through the fetters that keep us bound to this world of suffering, the round of repeated births. Although the quest for liberation by practice of the Dhamma depends on individual effort, this quest necessarily takes place within a social environment and is thus subject to all the influences, helpful or harmful, impose upon as by that environment. The Buddhist training unfolds in the three stages of morality, concentration and wisdom, each the foundation for the other: purified moral conduct facilitates the attainment of purified concentration, and the concentrated mind facilitates the attainment of liberation wisdom.

The basis of the entire Buddhist training is thus purified conduct, and firm adherence to the code of training rules one has undertaken- the five precepts in the case of a lay Buddhist- is the necessary means for safeguarding the purity of one's conduct. Living as we do in an era when we are provoked through every available channel to deviate from the norms of rectitude, and when social unrest, economic hardships, and political conflict further fuel volatile emotions, the need for extra protection becomes especially imperative: protection for oneself, protection for the world. The Buddha points to two mental qualities as the underlying safeguards of morality, thus as the protectors of both the individual and society as a whole. These two qualities are called in Pali hiri and ottappa.

Hiri is an innate sense of shame over moral transgression; ottappa is moral dread, fear of the results of wrong doing. The Buddha calls these two states the bright guardians

of the world (Sukkalokapala). He gives them this designation because as long as these two states prevail in people's hearts the moral standards of the world remain intact, while when their influence wanes the human world falls into unabashed promiscuity and violence, becoming almost indistinguishable from the animal realm (Department of Religious Affairs, 1994b: 41). While moral shame and fear of wrongdoing are united in the common task of protecting the mind from moral defilement, they differ in their individual characteristics and modes of operation.

Moral degradation, the sense of shame, has an internal reference: it is rooted in self-respect and induces us to shrink from wrong doing out of a feeling of personal honor. Moral dread, fear of wrong doing, has an external orientation. It is the voice of conscience that warns us of the dire consequences of moral transgression: blame and punishment by others, the painful kammic results of evil deeds, the impediments to our desire for liberation from suffering. Acariya Buddhaghosa illustrates the difference between the two with the simile of an iron smeared with excrement at one end and heated to a glow at the other end: moral degradation is like one's disgust at grabbing the rod in the place where it is smeared with excrement, moral dread is like one's fear of grabbing it in the place where it is red hot.

In the present day world, with its secularization of all values, such notions as shame and fear of wrong are bound to appear antiquated, relics from a puritanical past when superstition and dogma manacled our rights to uninhibited self-expression. Yet the Buddha's stress on the importance of moral degradation and dread was based on a deep insight into the different potentialities of human nature. He saw that the path to deliverance is a struggle against the current, and that if we are to unfold the mind's capacities for wisdom, purity and peace, then we need to keep the powder keg of the defilements under the watchful eyes of diligent sentinels.

2. The liberation

The project of self-cultivation, which the Buddha proclaims as the means to liberation from suffering, requires that we keep a critical watch of the movements of our minds, both on occasions when they motivate bodily and verbal deeds and when they remain inwardly absorbed with their own preoccupations. To exercise such scrutiny is an aspect of heedfulness (*appamada*) (Department of Religious Affairs, 1994c: 153-156), with the Buddha states is the path to the deathless. In the practice of self-examination, the sense of shame and fear of wrongdoing plays a crucial role. The sense of shame spurs us to overcome unwholesome mental states because we recognize that such states are blemishes on our character. They detract from the inward loftiness of character to be fashioned by the practice of Dhamma, the stature of the *ariyans* of noble ones, who shine resplendent like lotus flowers upon the lake of the world. Fear of wrongdoing bids us to retreat from morally risky thoughts and actions because we recognize that such deeds are seeds with the potency to yield fruits, fruits that inevitably will be bitter. The Buddha asserts that whatever evil arises springs from a lake of shame and fear of wrong, while all virtuous deeds spring from the sense of shame and fear of wrong.

By cultivating within ourselves the qualities of moral shame and fear of wrongdoing we not only accelerate our own progress along the path to deliverance, but also contribute our shame toward the protection of the world. Given the intricate interconnections that hold between all living forms, to make the sense of shame and fear of wrong the guardians of our own minds is to make ourselves guardians of the world. As the roots of morality, these two qualities sustain the entire efficacy of the Buddha's liberating path; as the safeguards of personal decency, they at the same time preserve the dignity of the human race.

3. Hiri-Ottappa

The Buddhist word for conscience is *hiri-ottappa* (Pali) or *hiriapatrapya* (Sanskrit). *Hiri* and *apatrapya* are considered healthy, wholesome, and skillful motivations. The absence of them is said to be the chief attribute of the *icchantika*; those who have severed

their wholesome roots. The Buddha referred to hiri-ottappa as the bright guardians of the world, the sukka lokapala. Neither hiri nor apatrapya is readily translatable into English. There are no cognates that would carry the same meaning. In other word, any English synonyms are derived from different roots, used with a different idem. To be clear, hiri translates as conscience, hiri is a warm, sincere, heart-felt, and healthy motive. It is not the same as dosa, hatred or kukkucca which are unwholesome mental state. As such, it is also not the same as the hung up western style self-loathing known as “guilt-tripping”. This is much like the distinction between authentic karuna, compassion and the scornful or self-righteous sense of the word pity.

While all of this might be useful to consider before one makes any more unskillful decisions in the future, the Buddha also discusses what to do about unskillful things that one might have done in the past. Unfortunately, one is unable to undo past unskillful actions, but fortunately, there are ways in which to lessen the inevitable harmful results can be hard to understand. One that reaches far beyond this present life, that same complexity allows for the possibility of limiting the consequence of past unskillful actions. The first step is to at least observe the five precepts, which are to;

- (1) Refrain from harming living beings,
- (2) Refrain from taking what is not given,
- (3) Refrain from committing sexual misconduct,
- (4) Refrain from telling falsehoods, and
- (5) Refrain from taking drugs and alcohol that lead to carelessness.

This help to prevent further damage from being done, and to contract the foundation for the rest of one’s practice. The next steps are to abandon wrong view and develop expensive mind states of goodwill, compassion, appreciation and equanimity (Department of Religious Affairs, 1994d: 43). The development of good-will, compassion, appreciation and equanimity is so powerful that it can take us from being restricted, small-hearted and dwelling in suffering to being unrestricted, largehearted and dwelling with

immeasurable concentration –a state of mind that is only possible with the absences of hostility and ill will. The Buddha also described four assurances that can be experienced in the present by those people who, filled with doubt, cultivate and develop such purified states of mind. If there is a world after death, if there are results of skillful and unskillful actions that are done. Then one can be assured that they will reappear in a good destination after death. If there is no world after death, if there are no results of skillful and unskillful actions, then here in the present one can be assured that they will live safely, free from hatred and malice. If evil results befall one who commits evil action, then one who does not entertain evil thoughts towards another can be assured that they will not experience ill action, then one can be assured that they are safe in any case (Morris and Hardy, 1932: 65).

Ultimately, those emotional feelings of shame or guilt that are associated with the results of our skillful action can be looked upon as catalysts to overcoming the results of our unskillful actions if they are seen with the proper insight. When we become remorseful by realizing that what we have done was not right, perhaps become we are told by a wise person that such actions are blameworthy; we will also realize that what we have done cannot be undone. These feeling, if they are not properly understood, have the potential to become debilitating. However, when due to those feelings we abandon the taking of life, taking what is not given, committing sexual misconduct, telling falsehoods, and taking drugs and alcohol now and in the future, we can be said to have abandoned those evil deeds, those unskillful actions, to have overcome them. Even more so, when we abandon those unskillful actions now and in the future, as well as cultivate, develop and then pervade all four-directions with good will, consequences of our past unskillful actions will count for next to nothing. In this way, the advantages of applying moral degradation and dread are well explained with the teaching of the Buddha. The most important thing is to be free from the suffering of the past actions.

4. References

Department of Religious Affairs. (1994a). Abhidhammatthasaṅgaha Pāḷi, Chatṭhasaṅgāyanā-version. Yangon, Myanmar.

Department of Religious Affairs. (1994b). Majjhima Nikāya Pāḷi, Chatṭhasaṅgāyanā-version. Yangon, Myanmar.

Department of Religious Affairs. (1994c). Dhammapada Pāḷi, Chatṭhasaṅgāyanā-version. Yangon, Myanmar.

Department of Religious Affairs. (1994d). Sanyutta Nikāya Pāḷi, Chatṭhasaṅgāyanā-version. Yangon, Myanmar.

Department of Religious Affairs. (1959). Suttanipāṭa and its Aṭṭhakathā, Ed by the Sixth Buddhist Council, Yangon, Myanmar.

Morris and E. Hardy, ed. (1900). Aṅguttaranikāya, 5 Vols., London, PTS, 1885-1900; tr. F. L. Woodward and E. M. Hare, The Book of the Gradual Sayings, 5 Vols., PTS, London, 1932- 1936.

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Philosophy of Sufficiency Economy

พระสุทิน อตฺถโกสโล และ ปาริณันท์ ปรางทิพย์อำไพ*

Received: 04/07/2021

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Revised: 12/08/2021

Phra Suthin Atthakosolo and Parinun Pangthipampai *

Accepted: 15/09/2021

Mahamakut Buddhist University

Corresponding Author Email: parinunp@yahoo.com*

Cite: Atthakosolo, P. S. & Pangthipampai, P. (2021). Philosophy of Sufficiency Economy. *Journal of Dhamma for Life*, 27(3), 24 – 37.

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาพบว่าการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินในทางสายกลาง โดยเฉพาะในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์นั้น ความพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งต้องพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ ในขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างฐานจิตใจของคนในชาติ ในสังคม ให้มีสำนึกในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ มีปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

คำสำคัญ: ปรัชญา; เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This academic article aims to study the philosophy of sufficiency economy. The study found that the development and administration of the country should be carried out in a moderate way, especially in developing the economy in order to keep up with the globalization world. Sufficiency according to His Majesty's Sufficiency Economy

Philosophy means moderation, reasonableness, and the need for good self-immunity which must be moderate to any impact arising from both external and internal changes. This requires great knowledge, carefulness and caution in the application of various fields of study. At the same time, the mental base of the people in the nation and society must be strengthened to have a sense of virtue, honesty, and appropriate knowledge. Living with patience, perseverance, mindfulness, wisdom and prudence in order to balance and be ready to accommodate rapid and widespread changes both in material, social, environmental and cultural aspects.

Keywords: Philosophy; Sufficiency Economy

1. บทนำ

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...” (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2560)

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ คำว่า “เศรษฐกิจ” มาจากคำสองคำรวมกันคือ คำว่า เศรษฐ แปลว่า ดีเลิศและคำว่า กิจ แปลว่า การประกอบกิจการ เมื่อนำคำสองคำมารวมกันจึงได้ความว่าการประกอบกิจการงานเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่าย จ่าย แจก การบริโภคและการใช้สอยสิ่งต่างๆ ให้ได้ผลดีเลิศ ส่วนคำว่าพอเพียงหมายถึง ความเหมาะสม หรือความพอดี (กุลวัฒน์ วรพงศ์, 2544) เน้นการผลิตและการบริโภคแบบพออยู่พอกินเป็นหลักซึ่งไม่ได้เน้นกำไรสุทธิหรือความรวย เป็นเป้าหมายสูงสุด และเมื่อรวมกันจึงได้ความว่า การผลิตจำหน่ายและบริโภคอย่างพอเหมาะพอดี นั่นเองระบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระบบเศรษฐกิจที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันของเราทรงดำริขึ้นมาเพื่อแสวงหาทางออกจากวิกฤตเศรษฐกิจให้กับสังคมไทยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ การที่พึ่งตนเองได้ (กระทรวงมหาดไทย, 2549)

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เน้นที่การพอมี พอกินโดยเลี้ยงตัวเองได้พร้อมกับยึดหลักความสามัคคี การพอมี พอกิน หมายถึง การพึ่งตนเองใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านจิตใจต้องมีจิตสำนึกที่

ดี และสร้างสรรค์ให้ตนเองและส่วนรวม (2) ด้านสังคมต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชน (3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ต้องมีการใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด ประหยัด และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการหาทางเพิ่มมูลค่า (4) ด้านเทคโนโลยี ต้องรู้จักใช้เทคโนโลยี โดยใช้ประกอบกับภูมิปัญญาชาวบ้านการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีหลักสำคัญคือให้เกษตรกรมีความพอเพียง พอเลี้ยงตัวเองได้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ (เจริญ รัตนกาล, 2556).

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริประมวลองค์ประกอบดังนี้ (1) ประหยัดลดละความฟุ้งเฟ้อตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้านที่ไม่จำเป็นดังพระราชดำรัสว่าความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง (2) ประกอบอาชีพด้วยความสุจริตดังพระราชดำรัสที่ว่าความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นสำคัญ (3) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในการค้าขายกันอย่างรุนแรงดังอดีตดังพระราชดำรัสว่าความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้นหมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำที่ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดเบียนจากผู้อื่น (4) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากจนขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้จนถึงขั้นพอเพียงดังพระราชดำรัสว่าการที่ให้การให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเองเพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าที่มีความสุขพอกินเป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไปก็คือให้เกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง (5) ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไปดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทว่าพยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัวทำลายผู้อื่นพยายามลดพยายามละความชั่วที่ตนเองมีอยู่พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอพยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นให้งอกงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (บุษยา มั่นฤกษ์, 2556)

การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาปฏิบัติในชุมชน (1) หลักการปฏิบัติตนในทางสายกลางเป็นการพัฒนาแบบต่างคนต่างทำ ไม่มีการรวมตัวกันอย่างจริงจัง ซึ่งต่อมาได้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธยึดหลักธรรมเข้ามามีส่วนในการพัฒนาทั้งเศรษฐกิจชุมชน ความเป็นอยู่ของสังคม มีความรักสามัคคีกัน และเข้มแข็ง การนำหลักธรรมเข้ามาช่วยในการดำเนินชีวิต สามารถดับความทุกข์ ความเดือดร้อนของประชาชนได้ (2) หลักความพึงพอใจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หลักเศรษฐกิจศาสตร์ตามแนวพุทธที่มุ่งให้มนุษย์จำกัดหรือความอยากหรือความต้องการของตนเองแทนการกระตุ้นค้นหาหรือความอยาก เพื่อให้เกิดการบริโภคมากขึ้น (3) หลักธรรมในการครองตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธ เป็นการนำ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาเพื่อให้พสกนิกรชาวไทยได้เข้าถึงหลักการพื้นฐานของการดำรงชีวิตในทุกๆระดับจากการยึดหลักพออยู่พอกินพอใช้ด้วยการประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายลดความฟุ่มเฟือยไม่ฟุ้งเฟ้อตามกระแสบริโภคนิยมและรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ (4) ความเข้าใจในความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริคือความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนับเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เน้นให้ผู้ผู้น้อมนำไปปฏิบัติทำความดีละเว้นความชั่วและทำจิตใจให้บริสุทธิ์ซึ่งจะนำมาสู่ความสุขของผู้ปฏิบัติชุมชนสังคม (5) หลักการสร้างภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริต้องยึดหลักพึ่งตนเองประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนต้องรู้จักตนเองเช่น ข้อมูลรายรับ -รายจ่าย ในครอบครัวของตนเองสามารถรักษาระดับการใช้จ่ายของตนไม่ให้เกินและรู้จักตั้งศักยภาพในตัวเองในเรื่องของปัจจัยสี่ให้ได้ในระดับหนึ่งการพัฒนาตนเองให้สามารถอยู่ได้อย่างพอเพียงคือดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทางสายกลางให้อยู่ได้อย่างสมดุล (วิรัช วิรัชนิการวรรณ, 2550) คือ มีความสุขที่แท้ไม่ให้อึดอัดขัดเคืองจนต้องเบียดเบียนตนเองหรือดำเนินชีวิตอย่างเกินพอดีจนต้องเบียดเบียนผู้อื่น (6) หลักเงื่อนไขความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาปฏิบัติในครอบครัวซึ่งเงื่อนไขความรู้ที่ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติเช่นระบบการผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ในระดับที่ประหยัดก่อนทั้งนี้ชุมชนต้องมีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำนองเดียวกับการ “ลงแขกเกี่ยวข้าว” แบบดั้งเดิม เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานเนื่องจากข้าวเป็นปัจจัยหลักที่ทุกครัวเรือนจะต้องบริโภค (7) หลักเงื่อนไขคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างครัวเรือนประกอบด้วยต้องมีความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตเช่น หลัก 3 ห่วงคือ ทางสายกลางที่ประกอบไปด้วย

ห่วงที่ 1 คือ พอประมาณหมายถึงพอประมาณในทุกอย่าง ความพอดีไม่มากหรือน้อยจนเกินไป โดยต้องไม่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่นให้เดือดร้อน

ห่วงที่ 2 คือมีเหตุผลหมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ห่วงที่ 3 คือมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองหมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

หลักการปฏิบัติตนในทางสายกลางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธมาปฏิบัติในชุมชน เป็นการนำหลักธรรมเข้ามาช่วยในการดำเนินชีวิต ซึ่งสามารถดับความทุกข์ ความเดือดร้อนของประชาชนได้ ทำให้มีความขยันหมั่นเพียร ขยัน อดทน ในการปฏิบัติตน รู้จักกินรู้จักใช้ดำรงตนอยู่ในความพอประมาณมีเหตุ มีผลมีภูมิคุ้มกันมีการดำรงตนให้อยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และซื่อตรงต่อชุมชนการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมทุกคนต้องรักษา กฎกติกาการยาตราที่สังคมกำหนดหมั่นเตือนตนเองอยู่เสมอว่าไม่มีงานใดสำเร็จได้ด้วยตัวคนเดียวทุกคนต้องแสวงหาแนวทางความร่วมมือร่วมใจทุกคนในสังคมต้องมีความเมตตากรุณาสงสาร ช่วยเหลือกัน ตอบแทนในสิ่งที่ดีต่อกัน โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธมาปฏิบัติ เช่น การทำนา เลี้ยงเป็ด ปลูกมะนาวในพลองบ่อซีเมนต์ ปลูกผักไว้กินเอง การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาปฏิบัติในชุมชน ผู้นำชุมชนไม่เข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง แหล่งข่าวมีไม่เพียงพอ พี่พ้องราคาถูก ประชาชนในชุมชนไม่ร่วมมือกัน มีความเห็นแตกต่างกัน ขัดแย้งกัน ขาดวิทยากรในชุมชนที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับให้ความรู้ประชาชน ประชาชนไม่ให้ความสำคัญในการดำรงชีวิตของตน ต่างคนต่างทำเร่งรีบกับงาน วิธีคิดของคนบางคนยังไม่เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ ไม่ยอมรับความรู้ใหม่ ๆ เคยชินกับการทำงานแบบเดิมๆ มีบางครัวเรือนที่ยังไม่ให้ความร่วมมือการเปลี่ยนแปลงการจัดการบางกิจกรรมในชุมชน มีปัญหาเกิดขึ้นยังแก้ปัญหาอุปสรรคไม่ถูกต้อง ประชาชนส่วนมาก ขาดความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบขาดความต่อเนื่องในการปรับปรุงส่งเสริมให้ดีขึ้นลักษณะการพัฒนาต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงไปสู่การลดปัญหาและความขัดแย้งให้น้อยที่สุดสำหรับแนวคิดของเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธในประเทศไทย (พระครูศรีปริยัติคุณาภรณ์, 2558) บทความส่วนใหญ่ มักมาจากข้อเขียนของพระสงฆ์ เนื่องจากแนวคิดของเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธนั้น โดยหลักการแล้วก็คือคำสอนของพระพุทธองค์นั่นเอง ซึ่งใจความสำคัญก็คือการที่ประชากรปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาพุทธได้นั้นจะนำไปสู่การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

3. เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ

เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ การทำให้เกิดทุกข์น้อยที่สุด การทำให้ความต้องการน้อยที่สุด ลดความรุนแรงจากการแข่งขันให้มากที่สุด การทำให้การใช้งานเชิงกลไกน้อยที่สุด สนใจความต้องการของตนน้อยที่สุด จี๊วแต่แจ๊ว” ยิ่งน้อยยิ่งแจ่ม การสนใจความต้องการของตนให้น้อยที่สุด เพื่อไปสู่ความไร้ตัวตน หรือ อนัตตา ในพุทธศาสนา เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธที่พยายามนำหลักการทางพุทธศาสนาไปอธิบายพฤติกรรมที่ควรจะเป็นทางเศรษฐกิจสนับสนุนความเชื่อทางศาสนาที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยไม่ได้เชื่อมโยงกับแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ ตามความเชื่อทางพุทธศาสนา การเข้าถึงอนัตตานั้นมีรากฐานจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคให้เป็นไปตามเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ หากแต่ต้องประกอบไปด้วยการฝึกจิตใจให้ไปถึงสภาวะดังกล่าว

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประเทศซึ่งพลเมืองส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาและอยู่ใต้วิถีวัฒนธรรมระบบคิดทางพระพุทธศาสนาตลอดต่อเนื่องยาวนาน มีการส่งเสริมหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (พระวิทย์ ญาณสาโร, 2554) รวมไปถึงการกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจต่อเกณฑ์ของความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อประโยชน์ของการจัดการชุมชนตามวิถีพุทธและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อน ดังนั้นภายใต้กรอบคิดความเป็นวิถีชุมชนที่มีวัดและพระ พุทธศาสนาเป็นฐานรากของสังคมไทยในองค์กรรวม รวมทั้งมีวัด และพระสงฆ์ตั้งอยู่ในชุมชนนั้น หลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาอันเป็นฐานของสังคมได้ถูกประยุกต์เข้ากับหลักการใหญ่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่ดี มีสุข” ประหนึ่งถูกทำให้เป็นหลักการกลางทางสังคม ในการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดการขับเคลื่อนชุมชนในภาพกว้างระดับประเทศ ซึ่งส่งผลเป็นพลวัตทางสังคม เศรษฐกิจตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศชาติ ดังนั้นผลการวิจัยนี้จะศึกษาแนวทางและรูปแบบพุทธเศรษฐศาสตร์วิธีการและแนวทางในการประยุกต์ใช้รวมทั้งเสนอรูปแบบการประยุกต์ใช้พุทธเศรษฐศาสตร์ในชุมชนต้นแบบในประเทศไทยเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาชุมชนอื่น ๆ ในประเทศไทย

การขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้พุทธเศรษฐศาสตร์ในประเทศไทย สู่การปฏิบัติสำหรับชุมชนชาวพุทธนั้นมีความสำคัญและจำเป็น ซึ่งจะทำให้เกิดการขับเคลื่อนสู่พื้นที่และการปฏิบัติในองค์กรรวมด้วยเหตุผลดังนี้ (1) เป็นการขับเคลื่อนในนโยบายสื่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการประยุกต์ใช้แนวคิดทางด้านพุทธเศรษฐศาสตร์ในชุมชนต่าง ๆ สู่การปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริง โดยมีวิถีทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีเป็นฐานในการดำเนินกิจกรรมขยายผลสู่ระดับชุมชนวงกว้าง (2) พระสงฆ์และชาวพุทธได้ทำงานมากขึ้นในการประดิษฐ์และตีความคำสอนในพระพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องเศรษฐศาสตร์ เป็นพุทธเศรษฐศาสตร์ที่จะทำให้คำสอนมีคุณค่าสู่การปฏิบัติได้ส่งผลเป็น

คุณภาพชีวิตสำหรับผู้ปฏิบัติตามและคุณธรรมในการใช้ชีวิตผสมผสานกับพุทธเศรษฐศาสตร์แบบไม่เอาเปรียบ แบบสร้างสรรค์ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม (3) เป็นการประยุกต์ใช้หลักพุทธเศรษฐศาสตร์ในการบริหารชุมชน ให้เกิดกลไกเพื่อการปฏิบัติในองค์กรรวม (4) เป็นการจัดการชุมชนที่ประสบความสำเร็จและนำมาเป็นต้นแบบในการบริหารชุมชนให้กับชุมชนอื่นต่อไป (5) ได้มีการประยุกต์ใช้ระบบสามัคคีธรรมซึ่งจะก่อให้เกิดความเกื้อกูล ให้เกิดความสามัคคีธรรมในการดำเนินชีวิต

เราไม่สามารถจะปฏิเสธได้ว่าการที่จะทำอะไรก็ตามจะต้องมีทุนทรัพย์พอสมควร และด้วยวิถีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบต่างๆ เช่น ความรู้ความเข้าใจ ทรัพยากรและทุนทรัพย์ จึงมีความจำเป็นและสำคัญที่จะต้องมีการดำเนินการเกษตรให้เป็นไปตามแนวทางทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาเพื่อความพอเพียง ยังสามารถนำมาใช้ร่วมกับองค์ประกอบของชุมชนสุขภาพดี (สำนักงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน, 2555: 8) โดยยึดหลักตามขั้นตอน ดังนี้ขั้นที่ 1 ยึดแนวพระราชดำริในการพัฒนา “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามขั้นตอน “ทฤษฎีใหม่” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขั้นที่ 2 สร้าง “พลังทางสังคม” โดยการประสาน “พลังสร้างสรรค์” ของทุกฝ่ายในลักษณะ “พหุภาคี” อาทิ ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ เพื่อใช้ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา ธุรกิจชุมชน ขั้นที่ 3 “พื้นที่” เป็นหลักและใช้ เป็นศูนย์กลางการพัฒนาส่วนภาคีอื่นๆ ทาหน้าที่ช่วยกระตุ้นอำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนขั้นที่ 4 ใช้ “กิจกรรม” ของชุมชนเป็น “เครื่องมือ” สร้าง “การเรียนรู้” และ “การจัดการ” ร่วมกันพร้อมทั้งพัฒนา “อาชีพที่หลากหลาย” เพื่อเป็น “ทางเลือก” ของคนในชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งด้านเพศ วัยการศึกษา ความถนัด ฐานะเศรษฐกิจ ฯลฯ ขั้นที่ 5 ส่งเสริม “การรวมกลุ่ม” และการสร้างเครือข่าย” องค์กรชุมชน เพื่อสร้าง “คุณธรรม จริยธรรม” และ “การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ” อย่างรอบด้าน อาทิ การศึกษา สาธารณสุข การฟื้นฟูวัฒนธรรม การจัดการสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ขั้นที่ 6 วิจัยพัฒนา “ธุรกิจชุมชนครบวงจร (ผลิต-แปรรูป-ขาย-บริโภค) โดยให้ ความสำคัญต่อ “การมีส่วนร่วม” ของคนในชุมชนและ “ฐานทรัพยากรท้องถิ่น” โดยควรริเริ่มพัฒนาจากวงจรธุรกิจขนาดเล็กในระดับท้องถิ่นสู่วงจรธุรกิจที่ใหญ่ขึ้น ระดับประเทศและระดับต่างประเทศขั้นที่ 7 พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่มี “ศักยภาพสูง” ของแต่ละเครือข่ายให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ธุรกิจชุมชน” ที่มีข้อมูลข่าวสารธุรกิจนั้นๆ อย่างครบวงจรพร้อมทั้งใช้เป็นสถานศึกษาดูการพัฒนาชีวิตด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควรดำเนินการดังนี้ (1) เป้าหมายในการดำเนินชีวิตทุกคนย่อมมีเป้าหมายของตนเองเสมอ เพราะว่าการประกอบอาชีพของเราก็เพื่อการดำรงชีพและความสำเร็จย่อมมีความต้องการปัจจัยในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเงิน ทอง เพื่อความสุขสบายทาง

กายและใจ (2) รู้จักปัญหาของตนเองและครอบครัวว่าที่เกิดขึ้นมีสาเหตุเกิดจากอะไร มีปัจจัยอะไรที่เกี่ยวข้อง ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีผลต่อการดำรงชีวิตอย่างไร มีการจัดบันทึกนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจะได้ทราบพร้อมแนวทางแก้ไข เพื่อให้เกิดความสมดุลทุกด้าน (3) วางแผนการดำเนินชีวิตพัฒนาศักยภาพตนเอง ให้มีการศึกษาเรียนรู้หลายด้านพัฒนาจิตใจตนเอง ให้มีความซื่อสัตย์สุจริตประพฤติแต่ในสิ่งที่ดีงามมีศีลธรรมมีความสามัคคีมีความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัวสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า ลดละเลิกอบายมุข (4) จัดบันทึกและทำบัญชีรับรายจ่ายเพื่อที่จะได้ทราบว่ามียรายได้เท่าไรใช้จ่ายไปเท่าไรสรุปผลการพัฒนาตนเองและครอบครัวโดยพิจารณาตามความเป็นจริงหรือสอบถามว่าสมาชิกในครอบครัวและตนเองมีพัฒนาการอย่างไรบ้าง เช่น มีความรู้มีแนวความคิดเป็นของตนเอง มีความขยัน พอกอยู่พอกิน ช่วยเหลือตนเองได้ รู้จักใช้จ่าย มีเงินฝาก ด้านจิตใจมีความเชื่อมั่นในตัวเอง อดทนอดกลั้น มีเหตุผล ยิ้มแย้มแจ่มใสอารมณ์ดีไม่เครียด เลิกละอบายมุข มีสุขภาพแข็งแรงมีความสุข กล่าวได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้ทรงตรัสกล่าวไว้ตรงกับหลักการดำรงชีวิตในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “สัมมาอาชีวะ” ซึ่งเน้น “มัชฌิมาปฏิปทา” คือ ทางสายกลางระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ ตามหลักภาวนา 4 ซึ่งไม่มุ่งการสนองตัณหาที่ไม่มีวันเต็มอิ่ม แต่มุ่งสร้างความรู้จักพอหรือสันโดษที่สัมพันธ์กับความสุขทั้งสี่ประการ เช่น การรู้จักพอประมาณในการบริโภค โดยมีความสุขมวลรวมของประเทศเป็นกรณีนี้ชีวิตการพัฒนาสังคมที่พัฒนาตามแนวปรัชญานี้จะเป็นสังคมพอเพียง เพราะสามารถพึ่งตนเองได้ไม่เป็นหนี้สิน สมาชิกของสังคมนี้เป็นผู้ร่ำรวยด้วยทรัพย์ภายในหรืออริยทรัพย์ จึงไม่มีการแก่งแย่งแข่งขัน เบียดเบียนกัน มีแต่ความรักสมัครสมานสามัคคีจึงเป็นสังคมแห่งสันติสุขดังนั้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการพัฒนาที่เป็นทางสายกลางซึ่งจะสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุควบคู่ไปกับการพัฒนาทางจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาที่รักษาสິงแวดล้อมให้เป็นปฏิรูปประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจจะต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม นั่นคือ ต้องคำนึงถึงมิติแห่งการพัฒนาให้ครบภาวนาทั้งสี่ด้าน ได้แก่ (1) กายภาวนา พัฒนาทางกายซึ่งรวมถึงสิ่งแวดล้อม (2) ศิลภาวนา พัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม (3) จิตภาวนา พัฒนาด้านจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรม (4) ปัญญาพัฒนาพัฒนาปัญญาสองด้าน คือ ปัญญาในทางโลกเพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพและปัญญาในทางธรรม เพื่อช่วยให้เอาชีวิตรอดจากความทุกข์หรือปัญหาชีวิตเป็นต้น

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชรัชกาลที่ 9 ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พระองค์ได้ตรัสปรัชญาพอเพียงซึ่งนำมาใช้ในหลักเศรษฐกิจพอเพียงหรือชีวิตพอเพียง ซึ่งชีวิตพอเพียงหรือเศรษฐกิจพอเพียงนี้ตรงกับหลักมัชฌิมาปฏิปทาหรือ

ทางสายกลางในคำสอนทางพระพุทธศาสนา ที่นำมาใช้กับการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข คือ สมชีวิต และหลักสันโดษนั่นเอง ชีวิตพอเพียงหรือสมชีวิตา เป็นการดำเนินชีวิตสายกลางที่ไม่ประหยัดเกินไป ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินไป ดำเนินชีวิตให้พอสมควรแก่ฐานะ ไม่ประพฤติดุจรตโกงกิน โดยยึดหลักสันโดษในพระพุทธศาสนาเป็นแนวดำเนินชีวิต ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ และคณะ ได้ทำการศึกษา โครงการวิจัยประโยชน์สุขจากเศรษฐกิจพอเพียงและพบว่า 1) การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ผู้ให้ข้อมูลทุกระดับได้รับความสุขให้กับตนเองและครอบครัว 2) ส่วนใหญ่ผู้ที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ให้ความรู้ความคิด และแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและคุณค่าหรือคุณประโยชน์แก่คนในชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 3) สิ่งที่ชุมชนทำแล้วเป็นการทำประโยชน์สำหรับคนในชุมชน คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนมีวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 4) สิ่งทีกลุ่มองค์กรให้ คือ ความรู้และผลผลิตที่ทำให้คนในสังคมมีสุขภาพที่ดี ส่วนประโยชน์ที่ให้กับสังคม คือ การเพิ่มคุณค่าในการผลิตด้วยการไม่ใช้สารเคมี ส่วนประโยชน์ที่ทำให้กับชุมชน คือ การทำให้สมาชิกของกลุ่มองค์กรมีอาชีพ รายได้และความสุขจากการทำอาชีพดังกล่าว 5) สิ่งทีองค์กรของรัฐให้คือ บุคลากรหรือข้าราชการที่ดีหน่วยราชการที่ดีบริการที่ปรารถนาดีต่อประชาชนผู้รับบริการ และความรู้ด้านการปฏิบัติงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือเป็นประโยชน์ที่ทำได้สังคมด้วย (ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์และคณะ, 2554) เนื่องจากการดำเนินชีวิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนมนุษย์ในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐหรือโลก รวมถึงการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินในทางสายกลาง โดยเฉพาะในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ ในขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างฐานจิตใจของคนในชาติ ในสังคม ให้มีสำนึกในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ มีปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม (ประนัตตา พงศ์นภาพิไล, 2550: 14)

ณัฐฎาพร แสงสุวรรณ ได้ศึกษาความสำเร็จในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่ และพบว่าผลสำเร็จการขับเคลื่อนการพัฒนา

วิธีการ และขั้นตอนการพัฒนาที่ส่งผลถึงความสำเร็จในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้นแบบของสามหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนได้ตระหนักและเน้นการพึ่งพาตนเอง การสร้างพลังชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรต่างๆภายในหมู่บ้าน พร้อมด้วยพลังของภาคีการพัฒนา พลังของครอบครัวพัฒนา และพลังของประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลไกในทางสังคมและสร้างความเข้มแข็งในชุมชนนั้นๆ มีการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่หมู่บ้านบนพื้นฐานระบบ เครือญาติ วัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างเหนียวแน่น (ณัฐฎาพร แสงสุวรรณ, 2555) การ ดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านชาตารมย์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการศึกษา พบว่า เมื่อสังคม และโลกปัจจุบันกำลังเข้าสู่วิกฤตเศรษฐกิจ การที่มนุษย์จะดำรงชีวิตให้เกิดความสุขความเจริญใน สังคมปัจจุบันได้นั้น จำเป็นอาศัยหลักของทฤษฎีธัมมิกัตถะ หรือหลักธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุข ขั้นต้นในปัจจุบัน เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งประกอบด้วย (1) อุฏฐานสัมปทา มีความ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน ประกอบอาชีพอันสุจริต รู้จักใช้ปัญญาความสามารถ จัดการดำเนินการไปให้ได้ผลดี ซึ่งเป็นทางให้ได้ทรัพย์มาโดยสุจริต ซึ่งตรงกับหลักเศรษฐกิจข้อแรกคือ หลักผลิตกรรม (2) อารักขสัมปทา ต้องรู้จักเก็บคุ้มครองรักษาทรัพย์ หน้าที่การทำงานและผลงานที่ตน ได้มาหรือได้ทำไว้ ด้วยความขยันหมั่นเพียรนั้น ไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสียโดยเฉพาะถ้าเป็น ทรัพย์ ก็ต้องยิ่งรู้จักเก็บบอมนซึ่งตรงกับหลักเศรษฐกิจที่ว่าเก็บบอม (3) กัลยาณมิตตตา เลือกคบคนดี เป็นมิตรหรือมิตรแท้ คือ เพื่อนจริง ที่มีอุปการคุณ สมานทุกข์ บำรุงสุข แนะนำประโยชน์ให้และมีความรักใคร่จริงใจ ถ้าดำเนินธุรกิจจำเป็นต้องเลือกสมาชิกที่ดี ซึ่งตรงกับหลักสหกรณ์ (4) สมชีวิตา ต้องมีความเป็นอยู่ที่เหมาะสม กล่าวคือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่าย เลี่ยงชีวิตแต่พอดี ไม่มีให้ ผิดเคืองหรือฟุ่มเฟือย ข้อนี้ตรงกับหลัก การวางแผนการใช้จ่ายประจำครอบครัวหรืองบประมาณ ประจำบ้านการดำเนินชีวิตด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ตรัส เป็นปรัชญาความพอเพียง เพื่อการดำเนินที่ชีวิตพอเพียง หรือการบริหารจัดการแบบเศรษฐกิจ พอเพียง (1) ระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน ทั้งโดยรวมและจำแนกตามลักษณะของกิจการอยู่ในระดับมาก แนวปฏิบัติที่เป็นไปได้สูงและควร ปฏิบัติอย่างมาก คือ ต้องประกอบการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอารัดเอาเปรียบผู้เกี่ยวข้อง เช่น ลูกค้า แรงงานและผู้ส่งสินค้าหรือวัตถุดิบ (2) หลักการเงื่อนไขและแนวปฏิบัติตามแนวทาง พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์กับวิสาหกิจชุมชนได้ทุกประเภทและทุกลักษณะ กิจการไม่แตกต่างกัน (3) ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับ วิสาหกิจชุมชน คือ ต้องให้ผู้ประกอบการเรียนรู้เข้าใจหลักการอย่างจริงจังและควรประกอบโดยยึด

หลักปฏิบัติคือต้องมีคุณธรรมทำกิจการโดยความมีเหตุผลพอประมาณและสามารถคุ้มกันตนเองได้ให้ยืนด้วยตัวของตัวเองได้ (พระมหาประกาศิต สิริเมโธ, 2557)

พระพรสวรรค์ ฐิติญาโณ และคณะ ศึกษาเรื่อง “การเสริมสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องรู้จักยับยั้งและอดทนพยายามมีความจริงใจซื่อสัตย์กตัญญูขวนขวายหาความรู้อยู่เสมอมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีพึ่งพาตนเองโดยไม่อื่นเดือดร้อนอยู่อย่างพอเพียงพออยู่พอกินรู้จักประหยัดใช้เก็บเล็กผสมน้อยอดออมจะทำการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขคนที่มีความสุขก็คือคนที่มีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจเป็นคนที่สามารถปรับตัวได้อย่างดีในการดำรงชีวิตประจำวัน เศรษฐกิจพอเพียงสามารถพัฒนาไปได้หลายรูปแบบและเปลี่ยนแปลงได้หลายอย่างตามอาชีพหรืองาน และการดำรงชีวิตประจำวันอีกทั้งแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีประโยชน์ต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวคิดที่เรียกว่า “การเกษตรทฤษฎีใหม่” เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข” เป็นต้นส่วนการดำเนินชีวิตด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระพุทธศาสนาดำเนินชีวิตแบบพอเพียงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระพุทธศาสนา มีข้อปฏิบัติที่สำคัญมากและเป็นสายตรงในการดำเนินชีวิตพอเพียงอีกข้อหนึ่ง คือ ความสันโดษคำว่า สันโดษ คือ ความพอใจด้วยของของตนที่มีอยู่ นอกจากนี้ ยังจัดเป็นธรรมอันเครื่องขัดเกลากิเลสให้เบากายเบาใจได้ดีประการหนึ่งและเป็นหลักธรรมที่สามารถสร้างความสุขและความสงบให้แก่ตนและสังคม รวมทั้งประเทศชาติหรือโลกอีกด้วย ความสันโดษจึงเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคนไม่ว่าในยุคสมัยใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันที่มีพัฒนาการทางด้านวัตถุมากอย่างน่าเป็นห่วง ในขณะที่वलเมืองของโลกก็เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ความต้องการในด้านวัตถุเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในลบ ดังนั้น สันโดษ จึงมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน จากคำกล่าวที่ว่านี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของพระสุทัตสน์ กตสโร (ประทุมแก้ว) ได้วิจัยศึกษา “ศึกษารูปแบบการปฏิบัติธุดงค์วัตรในสังคมไทย” กล่าวว่า แนวคิดเรื่องสันโดษสามารถแบ่งออกเป็น 3 อย่าง เรียกว่าการแบ่งตามประเภทแห่งตักะ คือ (1) ยถาลภ สันโดษ (2) ยถาพล สันโดษ (3) ยถาสารูป สันโดษ กล่าวคือ การสันโดษในจิวร สันโดษในบิณฑบาตร สันโดษในเสนาสนะ เป็นต้น (พระสุทัตสน์ กตสโร, 2557) ในโลกปัจจุบัน สิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต หรือปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค (รวมถึงสถานพยาบาล) ขาดแคลนไม่เพียงพอแก่ปริมาณพลเมืองของโลก ทำให้โลกนี้กลายเป็นเวทีแห่งการแข่งขัน ส่งผลให้เกิดปัญหาซับซ้อนขึ้นมาก

ในสังคมไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง ครอบครัว ยาเสพติด และอาชญากรรม ทำให้คนที่ปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของโลกไม่ทัน เกิดความเดือดร้อน โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ ของโลก เพราะขาดภูมิคุ้มกันที่ดีหรือพัฒนาการทางด้านจิตใจ

แนวคิดของเกษม ประอาจและคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมและแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ” กล่าวว่า เกี่ยวกับแรงจูงใจภายในว่า เกิดจากต้องการความมั่นคงยั่งยืนในชีวิตต้องการลดอันตรายจากสารเคมีหรือหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีต้องการสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวเพื่อให้มีศักยภาพในการดูแลเสริมสภาพและป้องกันโรคเพื่อพัฒนารายได้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติแรงจูงใจภายในต้องการภูมิใจแบบพอเพียงคือมีความภูมิใจที่มีปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตโดยยึดหลักในการดำรงชีวิตอย่างอยู่เย็นเป็นสุขมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียงมีโรงสีขนาดเล็กสำหรับใช้ในครอบครัวสำหรับสีข้าวที่ได้จากการทำนาไปจำหน่ายผลผลิตจากการสีข้าวเช่นแกลบรำปลายข้าวจะได้นำไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์เป็นส่วนผสมในการจัดทำปุ๋ยชีวภาพมูลโคจากการเลี้ยงโคใช้ทำปุ๋ยบำรุงดินการประกอบอาหารโดยอาศัยความร้อนจากฟืนได้มาจากเศษกิ่งไม้ในสวนนำมาเผาเป็นถ่านมีการคัดแยกขยะนำไปหมักเป็นปุ๋ยจุลินทรีย์คัดแยกขยะนำไปจำหน่ายเป็นรายได้และเงินออม (เกษม ประอาจ และคณะ, 2560: 75)

4. สรุป

ความเข้าใจเกี่ยวกับการการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระพุทธศาสนาก็คือ ความต้องการความอยากของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด ในแต่ละวันมนุษย์จึงต้องวิ่งวุ่นกับการแสวงหาวัตถุสิ่งของต่างๆ มนุษย์จึงตกเป็นทาสของวัตถุ การลงมือทำอาชีพต่างๆ ที่ต้องลงทุนลงแรงอย่างหมดกำลังเพื่อมุ่งหวังที่จะได้เงินทองมากมายจนลืมนึกถึงชีวิตของตนเอง ทำงานเกินกำลัง ผักผ่อนไม่เพียงพอและคิดฟุ้งซ่าน จนเป็นสาเหตุให้เกิดความเครียด กับเรื่องงานกับเงินทอง การเข้าใจการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจะหักห้ามจิตใจไม่ให้เกิดความอยากไม่ให้ตกเป็นทาสของวัตถุ ดำเนินชีวิตบนทางกลางคือรู้จักความเพียงพอ การดำเนินชีวิตด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระพุทธศาสนา คือสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้พึ่งพาตนเองได้ แบบพออยู่พอกินพอใช้ เศรษฐกิจมีความเข้มแข็ง การผลิตที่เพียงพอมีคุณภาพ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจ ในชุมชนมีความรักความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า เกิดความสมดุลในการดำเนินชีวิตและในชุมชนท้องถิ่น ความเจริญก้าวหน้าของสังคมด้านเศรษฐกิจ การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และประโยชน์ที่ได้รับจากคำสอนทางพระพุทธศาสนา การไม่สร้างความเดือดร้อน

ให้กับตนเองและคนอื่น ด้วยการยึดหลักแห่งความถูกต้องดีงาม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เศรษฐกิจพอเพียงกับพระพุทธศาสนา คือประชาชนมีกินมีใช้อย่างเพียงพอ ผู้คนในสังคมมีความสุข

แนวทางของการพัฒนามนุษย์ก็คือ การทำให้คนเกิดการเรียนรู้หรือปรับเปลี่ยนความต้องการจากความต้องการสิ่งเสพปรนเปรอตน มาเป็นความต้องการคุณภาพชีวิต โดยพระพรหมคุณาภรณ์ได้ให้ลักษณะสำคัญของเศรษฐศาสตร์แนวพุทธว่าประกอบด้วย (1) เศรษฐศาสตร์มัชฌิมา : การได้คุณภาพชีวิต เพราะวาระบชีวิตของพุทธศาสนาที่เรียกว่ามรรคนั้น ก็มีชื่ออยู่แล้วว่า มัชฌิมาปฏิปทา องค์ของมรรคนั้นแต่ละข้อเป็นสัมมา เช่น สัมมาอาชีวะ การที่เป็นสัมมานั้น ก็คือ โดยถูกต้อง โดยถูกต้องก็คือทำให้เกิดความพอดี ความเป็นมัชฌิมาหรือสายกลางนั้น ก็คือความพอดีนั่นเอง ตัวกำหนดเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ ก็คือ มัตตัญญูตา ความรู้จักประมาณรู้จักพอดีในการบริโภค หมายถึง ความพอดีที่ได้คุณภาพของชีวิตมาบรรจบกับความพึงพอใจ (2) เศรษฐศาสตร์มัชฌิมา : ไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

5. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2549). หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง. คณะกรรมการอำนวยการเศรษฐกิจพอเพียง.
- เกษม ประอาจ และคณะ. (2560). การศึกษาพฤติกรรมและแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กุลวัฒนวรพงศ์. (2544). ตามรอยพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง – ทฤษฎีใหม่. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ชนัญญา กาญจนรังสีนนท์ และคณะ. (2554). ประโยชน์สุขจากเศรษฐกิจพอเพียง. รายงานการวิจัย. สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม.
- จรรยา รัตนกาล. (2556). การประยุกต์หลักพุทธธรรมและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอยู่ร่วมกันของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลสามัคคี อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานการวิจัย. กองทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ณัฐฎาพร แสงสุวรรณ. (2555). ความสำเร็จในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุษยา มั่นฤกษ์. (2556). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหา

- บัณฑิต(การบริหารการพัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประนิตดา พงศ์ณภาพิไล. (2550). สังคมสงฆ์เคราะห์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2560). เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้น 5 เมษายน 2564. สืบค้นจาก.
https://www.chaipat.or.th/site_content/item/3579-2010-10-08-05-24-39.html
- พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทฺธิกร). (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน
เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่อำเภอสามพราณจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์
พุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการพัฒนาสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พระวิทยา ญาณสาโร (คัมภราชกูร). (2554). แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมที่
ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิต
วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยไพฑูริย์เครือแก้ว.
- พระครูศรีปริยัติคุณาภรณ์. (2558). แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในหลักพุทธศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาม
กุฏราชวิทยาลัย. สืบค้น 10 พฤษภาคม 2564, สืบค้นจาก
<http://www.src.mbu.ac.th/images/stories/pdf/007.pdf>
- พระพรสวรรค์ ฐิติญาโณและคณะ. (2560). การเสริมสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของเครือข่าย
เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดศรีสะเกษ. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550). การบริหารจัดการทางคุณธรรมและแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โพธิ์เพชร.
- พระสุทัศน์ ประทุมแก้ว. (2557). ศึกษารูปแบบ การ ปฏิบัติธรรมควัตร์ในสังคม ไทย. รายงานการ
ประชุมวิชาการ และ นำ เสนอผลการวิจัยระดับชาติและนานาชาติ กลุ่มระดับชาติด้าน
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(6), 551-559.
- สำนักงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน. (2555). คู่มือการดำเนินงานอาสาพัฒนา (อสพ.) กรมการ
พัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย.

ISSN: 2822-048X (Online)

มูลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบวรณศิริมัตยาราม

ที่ตั้ง เลขที่ 5 ถนนอัษฎางค์ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Copyright © Journal of Dhamma for Life

Platform &
workflow by
OJS / PKP